

Hiilensidonta kuntien ilmastosuunnitelmissa ja ilmastotyössä

Metsitys ja hiilensidonta julkisella sektorilla-
webinaari

30.3.2023

Teemu Ulvi
Suomen ympäristökeskus

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Ilmastolaki muuttui 1.3.2023

- Kunnille tuli velvoite laatia ilmastosuunnitelma viimeistään 2025 alkavalla valtuustokaudella ja päivittää se sen jälkeen vähintään kerran valtuustokaudessa (14 a §)
- Ilmastolain mukaan ilmastosuunnitelmassa on oltava
 1. tavoite kasvihuonekaasujen päästöjen vähentämisestä kunnassa;
 2. toimet, joilla kasvihuonekaasujen päästöjä vähennetään kunnassa;
 3. tiedot kasvihuonekaasujen päästöjen kehityksestä kunnassa;
 4. tiedot suunnitelman toteutumisen seurannasta;
 5. muut kuin 1–4 kohdassa tarkoitetut tarpeellisiksi katsotut seikat

Kunnan ei tarvitse asettaa hiilinielujen vahvistamistavoitteita tai toimia ilmastosuunnitelmassa

- ”Nielujen aikaansaamien poistumien kasvamista koskeva tavoite (2 §) on otettava huomioon, jos kunta asettaa suunnitelmassa poistumatavoitteita tai nieluja koskevia toimia.”
- 2 § 1 mom: ”Lain ja sen mukaisen ilmastopolitiikan suunnittelujärjestelmän tavoitteena on osaltaan varmistaa, että ihmisen toiminnasta aiheutuvat kasvihuonekaasujen päästöt vähentyvät ja nielujen aikaansaamat poistumat kasvavat siten, että kasvihuonekaasujen päästöt ovat enintään yhtä suuret kuin poistumat viimeistään vuonna 2035 ja että poistumat kasvavat ja päästöt vähenevät edelleen myös sen jälkeen.”
 - **HUOM. Kansallisen tason tavoite, ei koske yksittäistä kuntaa!**
- Lain perustelujen mukaan tavoitteet on saavutettava lähtökohtaisesti kotimaisin keinoin

Monet kunnat ovat asettaneet hyvin kunnianhimoisia ilmastotavoitteita

- Ilmastolaki ei aseta kuntia sitovia päästövähennys- tai hiilineutraaliustavoitteita, laissa vain kansallisen tason tavoitteita
- Monet kunnat ovat kuitenkin asettaneet tavoitteeksi hiilineutraaliuden, johon vaaditaan päästövähennysten lisäksi jäljelle jäävien päästöjen sitomista hiilinieluihin tai markkinoilta ostettavia päästökompensaatiota

Osa kunnista on suunnitellut ja toteuttanut hiilinielujen vahvistamistoimia

- Osa kunnista on tehnyt vapaaehtoisesti vapaaehtoisesti ilmastotyötä ja –suunnitelmia ennen lakivelvoitetta ja toteuttanut ilmastotoimia
 - Kuntien ilmastotyössä pääpaino hillintätoimissa
 - Jotkut kunnat ovat kuitenkin suunnitelleet ja toteuttaneet hiilinielujen vahvistamistoimia
 - Esimerkkejä
 - Turku: metsäsuunnitelman päivittämisessä otettu huomioon hiilinielujen säilyttäminen, korjataan pirstoutunutta viherverkostoa soveltuvia peltoalueita metsittämällä, suositetaan maaperää säilyttävää rakentamista ja kehitetään puurakentamista
 - Pirkkala: vähennetään kunnan omistamien turvemaiden päästöjä metsänhoidon muutosten ja metsitysten avulla
 - Kuopio: kasvatetaan metsien hiilinielua kaupungin omistamissa metsissä metsänhoitotoimenpiteitä tarkentamalla ja lisätään viheralueiden määrää kaupunkiympäristössä
 - Lahti: ohjataan rakentamista niin, ettei metsää ja hiilinieluja tuhota, ja metsittämään joutoalueita

Kunta voi suoraan vaikuttaa vain pieneen osaan kunnan alueen hiilinieluista

- Kunnat ovat usein merkittäviä maanomistajia, mutta kunnan kokonaispinta-alasta kunnan omistukset kattavat vain pienen osan
- Kunta voi päättää suoraan vain oman maaomaisuutensa hoidosta, muihin maanomistajiin tai muuhun maankäyttöön kunta voi vaikuttaa vain välillisesti
 - Vaikuttamisen keinoja esim. neuvonta, ohjaus, viestintä, kaavoitus, maapolitiikka, esimerkin näyttäminen

Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmasta vinkkejä toimenpiteiksi

- Valtioneuvoston selonteko maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmasta (2022)
- Esimerkkejä toimenpiteistä
 - Metsäkadon ehkäisy
 - Joutoalueiden ja heikkotuottoisten peltojen metsitys
 - Turvepeltojen muuttaminen kosteikoiksi
 - Suometsien ilmastokestävä hoito ja käyttö (esim. kunnostusojitusten välttäminen, jatkuvapeitteinen metsänkasvatus, tuhkalannoitus)
 - Metsien nopea ja tehokas uudistaminen
 - Suonpohjien ilmastokestävä jatkokäyttö
 - Pitkäaikaisten puutuotteiden ja -rakenteiden käyttö

Hiilinielujen vahvistamisesta voidaan saada myös monia muita hyötyjä

- Esimerkiksi
 - Maaperän muokkaustarve voi vähentyä
 - Kuormitus pinta- ja pohjavesiin voi vähentyä
 - Luonnon monimuotoisuus voi parantua erityisesti metsissä ja suoalueilla
 - Virkistyskäyttöarvot voivat parantua

Haittojakin voi toki syntyä

- Esimerkiksi
 - Lannoitus voi lisätä kuormitusta vesistöihin
 - Metsien taloudellinen tuotto voi vähentyä
 - Avointen alueiden metsittäminen voi vähentää luonnon monimuotoisuutta

Ota yhteyttä

Teemu.ulvi@syke

040-5717858

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute